

Атестація педагогічних працівників

Список вчителів, що атестуються в 2020-2021н.р

*Мельник Михайло Миколайович, вчитель української мови та літератури;
Костюк Катерина Павлівна, вчитель хімії;*

Ферштей Роксолана Василівна, вчитель англійської мови;

Збіглей Галина Василівна, вчитель англійської мови;

Мельник Михайло Васильович, вчитель трудового навчання;

Терновецька Орислава Іванівна, вчитель початкових класів;

Максимів Наталія Павлівна, вчитель початкових класів;

Токарик Оксана Володимирівна, вчитель німецької мови;

Гладун Марія Василівна, вчитель німецької мови;

Мельник Іванна Федорівна, соціальний педагог;

Присяжнюк Світлана Михайлівна, практичний психолог;

Моздір Василь Павлович, вчитель музичного мистецтва;

Збіглей Олександра Михайлівна, педагог-організатор.

Запитання: *Що таке атестація педагогічних працівників?*

Відповідь: Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання.

Запитання: *Якими документами передбачено обов'язковість атестації педагогічних працівників?*

Відповідь: Обовязковість атестації педагогічних працівників України передбачена п.4 ст. 54 Закону України «Про освіту», ст. 45 Закону України «Про професійно-технічну освіту», ст. 27 Закону України «Про загальну середню освіту», ст. 25 Закону України «Про позашкільну освіту», ст. 32 Закону України «Про дошкільну освіту», ст. 48 Закону України «Про вищу освіту» (для педагогічних працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації).

Запитання: *Якими нормативними документами регламентується нині атестація педагогічних працівників?*

Відповідь: Атестація педагогічних працівників нині регламентується Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14.12.2010 р. за № 1255/18550 (із змінами та доповненнями). Центральні органи виконавчої влади, у підпорядкуванні яких є навчальні та інші заклади, на підставі цього Типового положення за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти можуть розробляти свої положення про атестацію педагогічних працівників, в яких визначаються умови та порядок присвоєння кваліфікаційних категорій, педагогічних звань з урахуванням особливостей і специфіки їх роботи.

Запитання: *Які гарантії встановлено державою для педагогічних працівників, які направляються на підвищення кваліфікації?*

Відповідь: Відповідно ст. 57 Закону України «Про освіту» держава забезпечує педагогічним працівникам підвищення кваліфікації не рідше одного разу на п'ять років.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 р. № 659 «Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва» встановлені такі мінімальні державні гарантії для педагогічних працівників:

а) збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи за час навчання. За вчителями та іншими працівниками освіти, які направляються на курси і до інститутів удосконалення вчителів, зберігається середня заробітна плата за кожним місцем роботи;

б) оплата вартості проїзду працівника до місця навчання і назад;

в) виплата добових за кожний день перебування в дорозі у розмірі, встановленому законодавством для службових відряджень.

Запитання: *Чи може педагогічний працівник відмовитись від чергової атестації?*

Відповідь: Ні, не може. Статтею 27 Закону України «Про загальну середню освіту» встановлено, що атестація педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів є обов'язковою і здійснюється, як правило, один раз на п'ять років. Такі ж вимоги щодо обов'язковості атестації містяться у Законах «Про дошкільну освіту» (ст. 32), «Про професійно-технічну освіту» (ст. 45), «Про позашкільну освіту» (ст. 25), «Про вищу освіту» (ст. 48). Пунктом 1.5. Типового положення також визначено, що атестація педагогічних працівників є обов'язковою.

Відповідно до пунктів 3.1 та 3.2 Типового положення, керівник закладу щорічно до 10 жовтня подає до атестаційної комісії списки педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації. Атестаційна комісія затверджує ці списки та визначає графік проведення атестації працівників. З огляду на викладене, згода педагогічного працівника для проходження чергової атестації не потрібна.

Водночас, пунктами 3.15 та 3.16 Типового положення передбачено випадки, коли атестація може бути перенесена або відстрочена. Зокрема, атестація працівника може бути перенесена на один рік у разі його тривалої непрацездатності або при переході у рік проведення чергової атестації на роботу до іншого навчального закладу та з інших поважних причин. Чергова атестація педагогічних працівників, які поєднують роботу з навчанням у вищих навчальних закладах за напрямками (спеціальностями) педагогічного профілю, за їх згодою може бути відстрочена до закінчення навчання.

Запитання: *Чи повинен педагогічний працівник подавати заяву до атестаційної комісії для проходження чергової атестації?*

Відповідь: Ні, не повинен. Відповідно до пункту 3.1 Типового положення, керівник закладу щорічно до 10 жовтня подає до атестаційної комісії списки педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації.

Подавати заяву до атестаційної комісії педагог може у таких випадках:

- для позачергової атестації з метою підвищення кваліфікаційної категорії (тарифного розряду) (п.1.8. Типового положення);

- якщо він, включений до списку осіб, які підлягають черговій атестації, то має право подати до атестаційної комісії заяву про присвоєння більш високої кваліфікаційної категорії (тарифного розряду) (абзац 2 п. 3.1. Типового положення).
- у разі необхідності перенесення строку атестації (п. 3.1. Типового положення).

Запитання: Чи зобов'язаний педагогічний працівник подавати на розгляд атестаційної комісії друковані праці, папки з досвідом роботи, мультимедійні презентації тощо?

Відповідь: Ні, не зобов'язаний. Типове положення про атестацію не містить вимоги про необхідність підготовки педагогом друкованих праць, папок з досвідом роботи, мультимедійних презентацій тощо. Педагогічний працівник тільки за власною ініціативою має право на засіданні атестаційної комісії давати усні та письмові пояснення, подавати додаткові матеріали щодо своєї професійної діяльності (п. 3.6. Типового положення).

Відповідно до п. 5.2. Типового положення необхідність наявності власних методичних розробок, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами або професійними об'єднаннями викладачів професійно-технічних та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти, передбачено для педагогів, які претендують на присвоєння педагогічного звання «викладач-методист», «учитель-методист», «вихователь-методист», «практичний психолог-методист», «педагог-організатор-методист», «керівник гуртка-методист».

Запитання: Які вимоги до присвоєння педагогічного звання «старший учитель»? Чи потрібно мати для цього друковані роботи? Чи може атестаційна комісія відмовити в присвоєнні цього звання, мотивуючи їх відсутністю?

Відповідь: Відповідно до пункту 5.3 Типового положення, педагогічне звання «старший учитель» може присвоюватися педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційні категорії «спеціаліст вищої категорії» або «спеціаліст першої категорії» та досягли високого професіоналізму в роботі, систематично використовують передовий педагогічний досвід, беруть активну участь у його поширенні, надають практичну допомогу іншим педагогічним працівникам.

У Типовому положенні не міститься вимоги про необхідність підготовки претендентом на присвоєння педагогічного звання «старший учитель» друкованих праць з теорії та методики організації навчально-виховного процесу або з інших питань.

Необхідно враховувати також, що Типове положення не передбачає подання педагогічним працівником до атестаційної комісії заяв про присвоєння педагогічного звання. Присвоєння педагогічних звань здійснюється лише за поданням керівника або педагогічної ради навчального закладу.

Запитання: Чи повинні учителі (викладачі), які атестуються на відповідність раніше присвоєному педагогічному званню «учитель-методист» («викладач-методист») готувати кожні п'ять років нові методичні розробки?

Відповідь: Типовим положенням передбачено присвоєння педагогічних звань педагогічним працівникам, які досягли високих показників у роботі. Зокрема, пунктом 5.2 Типового положення визначено, що педагогічні звання «учитель-методист», «викладач-методист» можуть присвоюватися педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії», здійснюють науково-методичну і науково-дослідну діяльність, мають власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами або професійними об'єднаннями викладачів професійно-технічних та вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти.

Вимога про обов'язкову підготовку власних методичних розробок педагогічними працівниками, які атестуються на відповідність раніше присвоєному педагогічному званню, Типовим положенням не передбачена. Тобто, атестаційною комісією при атестації вчителя, який має педагогічне звання «учитель-методист» і у міжатестаційний період не підготував нових методичних розробок, може бути прийнято рішення про його відповідність раніше присвоєному педагогічному званню, якщо він продовжує здійснювати науково-методичну і науково-дослідну діяльність, але не запровадив нових методичних розробок, які були б схвалені науково-методичними установами.

Запитання: *Чи може педагогічний працівник атестуватися за двома посадами одночасно: педагог організатор та вчитель математики? Як оформити атестаційний лист у такому порядку?*

Відповідь: Відповідно до пункту 3.18 Типового положення, при суміщенні працівниками педагогічних посад в одному навчальному закладі їх атестація здійснюється з кожної із займаних посад.

Атестація педагогічних працівників здійснюється, як правило, один раз на п'ять років. Педагогічний працівник, який у рік чергової атестації суміщає педагогічні посади, тобто поряд з своєю основною роботою виконує додаткову роботу за іншою педагогічною посадою, проходить атестацію з кожної із займаних посад.

Типовим положенням передбачено також, що за заявою працівника або за поданням керівника чи педагогічної ради начального закладу може проводитися позачергова атестація. Тобто, атестація працівника, який суміщає педагогічні посади, може проводитися, як одночасно, так і в різні терміни.

Доцільно синхронізувати атестаційні процедури працівника, який обіймає дві або більше посад у одному навчальному закладі, проводячи їх одночасно.

На педагогічних працівників, які суміщають педагогічні посади, атестаційні листи оформляються окремо на відповідність кожній із займаних посад.

Запитання: *Чи зберігається кваліфікаційна категорія за вчителем, який переходить на іншу педагогічну посаду? Якщо так, то на який термін? На яку категорію можна претендувати при наступній атестації?*

Відповідь: які переходять на роботу з одного навчального закладу до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому самому закладі, зберігаються присвоєні кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) та педагогічні звання до наступної атестації. Така норма застосовується з дня набрання чинності змін до Типового положення, тобто з 23 січня 2012 року.

Під час наступної чергової атестації атестаційна комісія може прийняти рішення про відповідність кваліфікаційній категорії, яку працівник мав за результатами попередньої атестації, про зниження кваліфікаційної категорії або про підвищення кваліфікаційної категорії. Головним критерієм при цьому має бути відповідність працівникам вимогам, встановленим пунктами 4.3. – 4.6. Типового положення.

Запитання: *Чи має право атестаційна комісія навчального закладу встановити 9 тарифний розряд педагогічному працівнику, який має середню спеціальну освіту (закінчив педагогічне училище до введення в дію Закону України «Про освіту» за спеціальністю «початкове навчання»)?*

Статтею 39 Основ Законодавства Союзу РСР та союзних республік про народну освіту (в редакції Закону СРСР від 27.11.1985) встановлено, що середня спеціальна освіта

отримується у технікумах, училищах та інших навчальних закладах, віднесених в установленому порядку до середніх спеціальних навчальних закладів.

Відповідно до статті 24 Закону України «Про вищу освіту» від 05 березня 2002 р. № 2984-III (із змінами) (далі – Закон), училища та технікуми віднесено до вищих навчальних закладів першого рівня акредитації, у яких здійснюється підготовка за спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Статтею 7 Закону визначено, що неповна вища освіта відповідає освітньо-кваліфікаційному рівню молодшого спеціаліста. Тобто, середня спеціальна освіта, здобута в училищах і технікумах на території СРСР, прирівнюється до неповної вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста.

Пунктом 4.11 Типового положення про атестацію педагогічних працівників встановлено, що педагогічним працівникам, які не мають повної вищої освіти, за результатами атестації встановлюються тарифні розряди.

Відповідно до Схеми тарифних розрядів посад педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів, наведеної у додатку 6 до наказу Міністерства освіти і науки України «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 26 вересня 2005 р. № 557 (із змінами), фахівцям, які не мають освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (до введення в дію Закону України «Про освіту» — середньої спеціальної освіти), встановлюється 8 тарифний розряд.

Отже, якщо педагогічний працівник має середню спеціальну освіту, йому може бути встановлений 9 тарифний розряд.

Запитання: *Чи обов'язкове дотримання послідовності у встановлення тарифних розрядів керівникам гуртків?*

Відповідь: Типове положення не містить вимоги про послідовність у присвоєнні тарифних розрядів.

Відповідно до пункту 4.11. Типового положення, при встановленні тарифного розряду враховуються освітній рівень працівника, професійна компетентність, педагогічний досвід, результативність та якість роботи, інші дані, які характеризують його професійну діяльність.

Запитання: *Які курси має пройти вчитель, який викладає кілька навчальних дисциплін, зокрема математику, фізику та інформатику. За дипломом: вчитель математики. Чи поширюється кваліфікаційна категорія на педагогічне навантаження вчителя, який викладає предмети варіативної складової змісту загальної середньої освіти?*

Вчитель, який викладає два або більше навчальні предмети (дисципліни) має атестуватися з предмета (предметів), який він викладає за спеціальністю. Присвоєна за результатами атестації кваліфікаційна категорія буде поширюватися на все педагогічне навантаження вчителя, якщо він пройшов курси підвищення кваліфікації з навчальних дисциплін інваріантної складової змісту загальної середньої освіти, які він викладає, як це передбачено пунктом 3.20 Типового положення.

Якщо вчитель, окрім предмета за спеціальністю, викладає навчальні дисципліни варіативної складової, присвоєна кваліфікаційна категорія також поширюється на це педагогічне навантаження. При цьому Типовим положенням не передбачено вимоги щодо проходження курсів підвищення кваліфікації з цих навчальних дисциплін.

Вчитель математики, який крім математики викладає інформатику та фізику, має проходити підвищення кваліфікації з цих трьох навчальних дисциплін.

Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 грудня 2011 року № 1473 доручено Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, управлінням освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, закладам післядипломної педагогічної освіти забезпечити підвищення кваліфікації вчителів та викладачів, які мають педагогічне навантаження з кількох предметів, за інтегрованими програмами.

Запитання: Як атестується методист районного (міського) методичного кабінету з психологічної служби, якщо він за сумісництвом працює практичним психологом загальноосвітнього навчального закладу? Комісія якого рівня у такому випадку приймає рішення про присвоєння практичному психологу навчального закладу педагогічного звання «практичний психолог-методист»?

Відповідно до пункту 2.13 Типового положення, методисти районних (міських) методичних кабінетів з психологічної служби атестуються на відповідність займаній посаді та на присвоєння кваліфікаційних категорій «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії» атестаційними комісіями районних (міських) відділів освіти.

Питання про присвоєння методисту районного (міського) методичного кабінету з психологічної служби кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» розглядається атестаційною комісією районного (міського) відділу освіти та у разі позитивного розгляду цього питання, порушується клопотання перед атестаційною комісією управління освіти і науки облдержадміністрації про присвоєння (відповідність раніше присвоєній) кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії».

Пунктом 3.18 Типового положення визначено, що педагогічні працівники, які працюють у навчальних закладах за сумісництвом, атестуються на загальних підставах. Тобто, якщо крім посади методиста Ви обіймаєте посаду практичного психолога навчального закладу, слід атестуватися окремо на кожній з посад. При цьому, практичний психолог навчального закладу атестується за правилами, встановленими для атестації працівників навчальних закладів.

Педагогічне звання «практичний психолог-методист» практичному психологу навчального закладу, відповідно до пункту 2.13 Типового положення, присвоюється атестаційною комісією районного (міського) відділу освіти (комісія II рівня).

Запитання: Просимо дати роз'яснення, якими комісіями атестуються практичні психологи системи освіти на відповідність раніше присвоєній кваліфікаційній категорії “спеціаліст вищої категорії”. Школа-інтернат, де я працюю, підпорядкована Головному управлінню освіти і науки облдержадміністрації.

Атестація педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів на відповідність займаній посаді, у тому числі практичних психологів, здійснюється атестаційними комісіями, створеними у навчальних закладах (атестаційні комісії I рівня). У Типовому положенні не передбачено будь-яких винятків при атестації практичних психологів.

Відповідно до пункту 2.12 Типового положення, атестаційні комісії I рівня атестують працівників на відповідність займаній посаді та уповноважені присвоювати (атестувати на відповідність раніше присвоєним) їм кваліфікаційні категорії «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії».

Питання про присвоєння педагогічному працівнику, у тому числі й практичному психологу, кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії» розглядається

атестаційною комісією I рівня та у разі позитивного розгляду цього питання, порушується клопотання перед атестаційною комісією вищого рівня про присвоєння (відповідність раніше присвоєній) кваліфікаційної категорії «спеціаліст вищої категорії».

Враховуючи, що навчальний заклад, у якому Ви працюєте, підпорядкований Головному управлінню освіти і науки облдержадміністрації, клопотання атестаційної комісії навчального закладу має направлятися до атестаційної комісії Головного управління освіти і науки облдержадміністрації, тобто до комісії III рівня.

Запитання: *Чи правомірно встановили кваліфікаційну категорію «спеціаліст» вчителю математики, який у 2006 році звільнився з роботи у зв'язку з виходом на пенсію, а у вересні 2010 року відновив роботу на посаді вчителя математики. Перед виходом на пенсію мав кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії».*

Відповідь: Рішення про встановлення вчителю кваліфікаційної категорії «спеціаліст» є необґрунтованим та таким, що суперечить вимогам Типового положення про атестацію педагогічних працівників України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 20.08.93 № 310, яке було чинним на час повернення вчителя на роботу до школи.

Відповідно до пункту 5.10. Типового положення, педагогічним працівникам, які припинили педагогічну діяльність у зв'язку з виходом на пенсію, у випадках відновлення ними роботи за фахом у навчальних закладах зберігається кваліфікаційна категорія, педагогічне звання, набуті раніше, чинність яких продовжується не більше ніж на один рік з наступною атестацією на загальних підставах.

З набранням чинності Типовим положенням про атестацію педагогічних працівників, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930, діє норма (п. 3.17), відповідно до якої, за працівниками, які перервали роботу на педагогічній посаді (незалежно від тривалості перерви у роботі), зберігаються присвоєні за результатами останньої атестації кваліфікаційні категорії та педагогічні звання. Атестація таких працівників здійснюється не пізніше ніж через два роки після прийняття їх на роботу.

За таких підстав, при прийомі на роботу у вересні 2010 року вчителю математики мали встановити кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії» з наступною атестацією у встановлений Типовим положенням строк.

Запитання: *Коли набрали чинності Закони України “Про дошкільну освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про професійно-технічну освіту”, “Про вищу освіту”?*

Відповідь: Відповідно до п 4.10. Типового положення Педагогічні працівники з повною вищою педагогічною або іншою повною вищою освітою, які до набрання чинності Законами України “Про дошкільну освіту”(прийнятий 11.07.2001 р., набрав чинності 02.08.2001 р.),”Про загальну середню освіту”(прийнятий 13.05.1999 р., набрав чинності 23.06.1999 р.), “Про професійно-технічну освіту”(прийнятий 10.02.1998 р., набрав чинності 10.03.1998 р.),”Про вищу освіту” (прийнятий 17.01.2002 р., набрав чинності 05.03.2002 р.)працювали й продовжують працювати у навчальних та інших закладах не за фахом, атестуються на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційних категорій та педагогічних звань як такі, що мають відповідну освіту.